

«МОЛОДОМУЗІВСЬКИЙ» ЖУРНАЛ «СЬВІТ» (1906–1907 РР.): ДЕКЛАРАЦІЯ МОДЕРНІЗМУ VS РЕАЛЬНІСТЬ ТРАДИЦІЇ

У статті осмислено особливості функціонування часопису «Сьвіт» (1906–1907), зміну його редакційної політики та її вплив на творчість членів редакційного комітету – майбутніх учасників літературного угруповання «Молода Муза»; порушено питання декларації «молодомузівцями» засад модернізму у контексті їхнього протистояння традиційно-рустикальному письму і літераторам старшої генерації. З'ясовано, що кардинальна зміна спрямування часопису та несприйняття широким читацьким загалом і літераторами старшої генерації нових модерністичних художньо-естетичних пошуків «молодомузівців», спонукала молодих митців до заснування видавництва «Молода Муза» 7 жовтня 1906 р. Ця подія фактично ознаменувала створення однойменної літературної групи, з якою пов'язаний яскравий розвиток модернізму на теренах Західної України. Встановлено на основі аналізу публікацій, що «молодомузівці» не декларували засад модернізму, однак у їхніх творах були присутні ознаки, як і модернізму, так і традиційно-рустикального письма, що стало початком протистояння з літераторами старшої генерації на естетичному ґрунті. У редакційних статтях часопису «Сьвіт» відображено нерозуміння і несприйняття представниками старшої генерації нових художньо-естетичних пошуків молодих письменників, що в майбутньому переросло у конфлікт між поколіннями митців.

Ключові слова: «Молода Муза», старша генерація митців, модернізм, традиція, естетичне протистояння, «літературні полеміки», «критика», «періодика українська».

Постановка проблеми. Функціонування часопису «Сьвіт» (1906–1907) тісно пов'язане з літературним угрупованням «Молода Муза»,

бо з ч. 1 від 24 лютого до ч. 12/13 від 24 серпня 1906 р. до його редакційного комітету входили майбутні «молодомузівці» В. Бирчак, П. Кар-

манський, О. Луцький і М. Яцків, які активно друкувалися на його сторінках. Тож видання фактично було неофіційним друкованим органом майбутнього мистецького угруповання, яке на той час ще не було створене. З ч. 14 від 10 вересня 1906 р. до 1907 р. редакційне кермо перебрав В. Будзиновський, фактичний видавець часопису, і в 1907 р. кардинально змінив його спрямування. У 1906 р. «Сьвіт» виходив як літературно-науковий часопис, а в 1907 р. – як ілюстрований часопис для руських родин. Ця концептуальна зміна сприймається як своєрідний конфлікт поколінь – «молодомузівців» і письменників старшої генерації. Тож у нашому дослідженні важливим є питання виявлення у публікаціях авторів-«молодомузівців» декларації засад модернізму та осмислення форм їхнього протистояння літераторам старшої генерації на естетичному ґрунті.

Мета дослідження – проаналізувати особливості функціонування часопису «Сьвіт» (1906–1907), зміну його редакційної політики та її впливу на творчість «молодомузівців»; здійснити комплексний аналіз публікацій для з'ясування проблеми, чи наявне на сторінках видання декларування «молодомузівцями» – членами редакційного комітету – засад модернізму і їхнього протистояння традиційно-рустикальному письму та загалом письменникам старшої генерації. Для досягнення мети поставлено такі завдання: охарактеризу-

вати тематику публікацій «молодомузівців» та порівняти стилістику їхніх текстів із творами письменників старшого покоління.

Аналіз останніх публікацій.

Літературно-науковий часопис «Сьвіт» (1906–1907) завжди був у полі зору дослідників «Молодої Музи», як давніх, так і сучасних, зокрема М. Степняка [Степняк, 1933], П. Карманського [Карманський, 1935, 1936], М. Рудницького [Рудницький, 1936, 1937], Б. Рубчака [Рубчак, 1968], М. Ільницького [Ільницький, 1995, с. 5–25], А. Матусяк [Матусяк, 2014, 2016] та ін., а окремо саме видання проаналізували співробітники Науково-дослідного інституту пресознавства у таких виданнях, як «Українські часописи Львова 1848–1939 рр.» [2002] та «Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст.» [2011].

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що на основі публікацій на сторінках часопису «Сьвіт» з'ясовано, що члени його редакційного комітету, майбутні учасники «Молодої Музи» не декларували засад модернізму, однак у їхніх творах були присутні як його базові риси, так і ознаки традиційно-рустикального письма, що стало початком протистояння з літераторами старшої генерації виключно на естетичному ґрунті.

Методологія дослідження поєднує історико-хронологічний, проблемно-тематичний методи та контент-аналіз. Це дозволяє з'ясувати умови функціонування часопису «Сьвіт», зміну його ре-

дакційної політики, а також дослідити контент видання і стилістичні особливості художніх творів майбутніх членів «Молодої Музи» у порівнянні з текстами письменників старшого покоління.

Виклад основного матеріалу.

Літературно-науковий часопис «Світ» у 1906 р., а згодом – ілюстрований часопис для руських родин у 1907 р., до редакційного комітету якого входили майбутні «молодомузівці» В. Бирчак, П. Карманський, О. Луцький і М. Яцків, – одне із яскравих передвоєнних літературних видань, з яким слушно пов'язують розвиток модернізму в українській літературі на теренах Західної України. Водночас зміна редакційної політики часопису підштовхнула членів його редакційного комітету до заснування видавництва п. н. «Молода Муза» і фактичного створення однойменного літературного об'єднання.

У самому часописі ніде не зазначено, що він є друкованим органом «Молодої Музи», натомість чітко подано видавця і відповідального за редакцію – В. Будзиновського (1906 ч. 14 – 1907), від волі якого (і звичайно, від коштів також), як довідуємося зі спогадів П. Карманського, і залежало спрямування часопису. З цього приводу П. Карманський писав, що хоча В. Будзиновський і належав до тієї генерації письменників, яких зачисляли до школи І. Франка, однак він горнувся душею до молодих. «Був час, коли він патронував пізнішим “молодомузцям” і навіть за свої гроші

видавав “Світ”, що був трибуною молодих. Чи хотів хитро використати дешевих робітників, які задовольнялися тим, що бачили свої імена надрукованими, чи наша молодеча робота була йому ближча серцю – хто його знає. Бо спосіб, в який він відняв у нас “Світ”, велів догадуватися не одного» [Карманський, 1936, с. 30–31]. А цей спосіб був, на нашу думку, дуже простим: коли журнал не набрав необхідної кількості передплатників, В. Будзиновський відсторонив від редакційного комітету «молодомузівців» і сам очолив редакцію. Хоча представники «Молодої Музи» й далі друкувалися у «Світі» впродовж 1906 р., однак очолюване В. Будзиновським видання у 1907 р. кардинально змінило спрямування, що зумовило також зміну автури. Цікавим є насамперед питання: чи не була ця зміна пов'язана з новою художньою естетикою «молодомузівців» і чи наявні на сторінках «Світу» ознаки протистояння або боротьби «молодомузівців» з літераторами старшої генерації?

Одразу ж зазначимо, що спрямування видання, окреслене в програмній статті редакційного комітету п. н. «Наше слово», уміщеній у ч. 1 за 24 лютого 1906 р., не можна розглядати як маніфест «молодомузівців», хоча вона певною мірою віддзеркалює їх творчі інтенції, висловлені у поетичному дусі: «В відрадних днях широкого суспільного та політичного життя приходимо до Вас – і вказуємо в хвилях борби призабуту може, а предсі все так

тужно вижидану стежину: Д о б р а і К р а с и. Стежині нашій дали ми ім'я: **Сьвіт**. Від злиднів і турботних диссонансів най веде нас на сонячні левади, запашні ниви, – в сьвіт ясных, злотих зір!».

Перелік майбутніх авторів часопису засвідчує, що на його сторінках мали публікуватися як молоді літератори (у статті вони не означалися «молодомузівцями», а подані як члени редакційного комітету – В. Бирчак, П. Карманський, О. Луцький і М. Яцків, як «артистичні дорадчики» – Б. Лепкий і В. Пачовський, але серед дорадчиків чомусь зазначений і д-р В. Щурат, а також «незнані досі» наймолодші члени товариства – Ю. Лугович, С. Чарнецький, І. Гаврилук та ін.), так і старшої генерації (Ю. Кміт, М. Коцюбинський, О. Кобилянська, Н. Кибальчич, Л. Мартович, О. Маковей, згаданий В. Щурат, Г. Хоткевич, М. Дерлиця та ін.), себто «молодомузівці» не протиставляли себе традиціоналістам – письменникам старшої генерації – і зовсім не думали вести з ними боротьбу. Ба більше, окремі із членів «Молодої Музи», зокрема В. Бирчак та Б. Лепкий, писали прозові твори в традиційному руслі. Прикладом може слугувати оповідання В. Бирчака «Під небом полудня», вміщене в ч. 1 за 1906 р. Водночас у цьому ж числі друкувалася супермодерна новела М. Яцкова «Доля молоденької Музи», яку можна б розглядати як поетичний маніфест майбутнього літературного угруповання «Молода Муза».

Щоб відчути нову стилістику в прозі самих «молодомузівців» – наведемо декілька уривків з їхніх оповідань.

«Дівчина лягла, підобравши руки під голову, він сів в її ногах як винуватець.

Вона вдивила ся в небо й тонула в синіх глибинах.

Т а м студено, бо нема гріха, а ясно й тихо, бо Бог там пробуває і так любить. Не видко його оком, але видко душею в тій страшній ясній вічності.

Забула про себе, про всьо, остала лиш душа і бажала вічного щастя...» (М. Яцків).

А ось зразок прози В. Бирчака (нам тут йдеться виключно про стилістичні особливості оповідання):

«На парохії в К. у панства Литваків уже по обіді – підбитий борщик, смажена риба, вино, апетитні лівнів піріжки тай ще якась закуска. По обіді находив на всіх сон: перший щез з очий пан-отець, за ним пішла “відпочати” пані добродійка, по кутах погубили ся заспані діти».

У подібному до В. Бирчака стилі написано й оповідання Б. Лепкого «Плащениця», опубліковане у ч. 5 «Сьвіту» за 1906 р. Воно починається так: «В сільський, деревляній церкві, перед золотистими, царськими воротами, на видоптаній, камяній плиті лежить старенька плащениця.

Рукою мандрівного артиста, а може монаха, замкненого в холодних чорних мурах, виведена по-стать Того, що жив, терпів і вмер за

спасеннє людства. Виведена щиро, нехитро».

На тлі модерного стилю М. Яцкова, а на сторінках «Сьвіту» були опубліковані й інші його твори, зокрема «Кедрина буде рости, земля осяде широко, лиш чоловік загине» (1906. Ч. 6–7), а під псевдонімом Планета – добірка вишуканих новел: «I. По дорозі», «II. Напасть», «III. Жаб'ячий похорон» та «IV. Лісовий дзвін» (1906. Ч. 14), ще сильніше відчутне традиційне побутописання В. Бирчака та Б. Лепкого. Натомість нова естетика, спорідненна із прозою М. Яцкова, яскраво виражена в містичних творах іншого «молодомузівця» – Василя Пачовського, зокрема в його оповіданнях «Мій кровавий сьміх» (1906. Ч. 7–8) та «Жертва штуки» (1906. Ч. 15–18). Модерний напрям у прозі на сторінках «Сьвіту» був представлений також нарисом О. Кобилянської «Хрест» (1906. Ч. 2) та її повістю «Ніоба» (1906. Ч. 4–20), але І. Франко так високо підніс буковинську письменницю разом із В. Стефаніком, що «молодомузівці», правдоподібно, сприймали їх обох як окремий материк.

Що ж до поетичних творів, опублікованих на сторінках «Сьвіту», то виникає закономірне питання: що нового внесли в поезію «молодомузівці» і що різнило їхні твори від інших митців? Для цього достатньо, як у випадку з прозовими творами, навести для прикладу декілька віршів, уміщених у ч. 1 «Сьвіту» за 1906 р.

«Останній дзвін прогомонів, /
позвав на небо турму зір; / за руки
взявшись, сходять з гір / мир з но-
чю в простір ланів...» (В. Шурат. З
вечірні).

«Ой шумить ліщина / Через три
дні, гей! / Присягла дівчина / Цьві-
тів не носити, / Цьвітів не носити, /
А меду не пити / Сьміх тай горе,
гей!» (В. Пачовський. «Ой шумить
ліщина...»).

«Ми не зійдемо ся ніколи / На сім
проваллю смутку й болю, / Мене зі-
гнуть важкі мозоли, / А ти – ти може
найдеш долю» (П. Карманський.
«Ми не зійдемо ся ніколи...»).

Стилістика цих віршів майже не
відрізняється, а вірш «молодому-
зівця» В. Пачовського явно тяжіє
до народнопісенної творчості. Ін-
шими словами, в опублікованих
на сторінках «Сьвіту» поезіях не
спостерігаємо таких яскравих, як
у прозі, художньо-естетичних від-
мінностей між творами старшої
і молодшої генерацій чи самих
«молодомузівців». Щоправда, в
інтимній ліриці «молодомузівця»
П. Карманського вже відчутні нові
настрої «смутку й болю» у таких
віршах, як «Ми не зійдемо ся ніко-
ли...» (1906. Ч. 1) та «Надірвані стру-
ни» (1906. Ч. 10/11).

Окрім уже згаданих В. Бирчака,
П. Карманського, В. Пачовського,
М. Яцкова і Б. Лепкого, на сторін-
ках «Сьвіту» в 1906 р. з поетичними
творами, статтями, літературними
оглядами, рецензіями та перекла-
дами виступали й інші «молодому-
зівці» – О. Луцький, С. Твердохліб
та С. Чарнецький. Усе це дає під-

стави стверджувати, що часопис у перший рік виходу був своєрідним передвісником неофіційного друкованого органу «Молодої Музи», який зовсім не протиставляв себе письменникам іншої естетичної орієнтації.

«Молодомузівці», чи, точніше кажучи, члени редакційного комітету, намагалися також друкувати на сторінках «Сьвіту» переклади модерних європейських письменників та філософів, зокрема, М. Метерлінка (Глибоке життя. 1906. Ч. 1-3, 5), Ф. Ніцше («Пісня ночі» (Із книги: Так мовив Заратустра. 1906. Ч. 3), добірки перекладів тогочасних німецьких поетів в інтерпретації С. Яричевського (1906. Ч. 9, 10/11, 18), пропагуючи таким чином нові віяння в європейській літературі та філософії. А паралельно з творами модерних письменників та філософів редакційний комітет містив також твори тогочасних європейських класиків, зокрема італійських – Е. де Амічіса та Уґо Фосколо (у часописі – Гуґо Фоскальо), англійського – О. Вайлда, німецького – Г. Гайне, французьких – Гі де Мопассана та А. Франса, американського – Е. А. По, нідерландського – Мультиатулі та ін., що засвідчувало потяг «молодомузівців» до класичної європейської літератури. Додамо, що авторами багатьох перекладів були П. Карманський і М. Яцків. «Молодомузівці» перекладали тих авторів, які їм були близькі по духу. А деякі з перекладів, зокрема казка Е. А. По «Тінь» (1906. Ч. 9), мали навіть по-

мітний вплив на їхню творчість, скажімо, М. Яцкова.

Співробітники «Сьвіту» порушували також актуальні мистецькі питання. Так, М. Яцків під псевдонімом О. Дашкевич опублікував статтю «Про метерніхівську мотилицю – слівце на часі» (1906. Ч. 14), а В. Бирчак оприлюднив переклад праці Павла Шульце-Берґгофа «Об'єктивність поета» (1906. Ч. 14-15).

Однак від ч. 14 за 10 вересня 1906 р. В. Будзиновський як видавець журналу «забрав» від «молодомузівців» «Сьвіт» і змінив його напрям. У редакційній статті, надрукованій у ч. 18 від 10 листопада 1906 р. без заголовка і зазначення авторства, йшлося про те, що «Сьвіт» мав бути літературно-науковим органом молодшої генерації наших письменників і що видавець не втручався в роботу редакції, залишаючи публіці – «руській інтелігенції» – судити, чи редагований, як «Сьвіт», часопис має «рацію бити». А рацію свого існування часопис виявляє тоді, вважав автор редакційної статті, коли його підтримують передплатники, для яких видання є «духовою потребою». Однак передплата покрила лише половину витрат на видання, і майже всі передплатники домагалися, щоби «Сьвіт» не репрезентував лише одного літературного напрямку, «для загалу рускої інтелігенції незрозумілого». Отож видавець В. Будзиновський змушений був змінити напрям видання. Як бачимо, літературне спрямування

часопису «Сьвіт» не отримало широкої підтримки тогочасної інтелігенції, воно було їй незрозумілим, хоча редакційний колектив, основу якого складали «молодомузівці», і виконав задекларовану програму дуже добре.

Проте такої офіційної аргументації щодо причин зміни напрямку для редакції виявилось недостатньо, й у ч. 1 за 1907 р. «Сьвіту» вона опублікувала передову статтю «На соняшних левадах» автора під криптонімом О. Ст., який належав Осипу Маковей. Зокрема, такі відомості подає у словнику українських псевдонімів і криптонімів Олександр Дей: О. Маковей виступав під криптонімом О. Ст. [Дей, 1969, с. 500] у двох виданнях – «Світ» 1907 р. і «Руслан» 1911 р. [Дей, 1969, с. 338], але подав до них одне джерело: Куц, № 436, себто посилався на бібліографічний покажчик «Осип Маковей», який уклав О. Куц [1958, с. 67]. І хоча О. Куц подав відомості, що О. Маковей виступав під криптонімом О. Ст. тільки на сторінках «Руслана» в 1911 р., усе ж будемо довіряти О. Дею і вважати, що авторство статті «На соняшних левадах», опублікованої під криптонімом О. Ст. у першому числі «Сьвіту» 1907 р., належить таки О. Маковей.

У цій публікації автор доволі зневажливо відгукнувся про нову течію в українській літературі, назвавши її «сьвіжою течійкою», а членів редакційного комітету – то «молодими музаками», то «молодою музою», то «гуртком пустель-

ників на соняшних левадах, які проповідують для самих себе», то «синами неаристократичного народу, які... вдають польських аристократів», й постійно іронізував над їхніми сонячними левадами, запашними нивами та світом ясних золотих зір. Він вважав, що це зовсім не нова течія, а форма відомого гасла «мистецтво для мистецтва» («штука для штуки»), тільки з «новою етикеткою». На його думку, ця «сьвіжа течійка» ніщо інше, як відомий в інших народів напрям «декадентський, символічний, сецесійний, модерністичний, естетичний – і як там ще всіляко його називають». Критик свідомо чи несвідомо об'єднав усі літературні напрями, аби таким чином констатувати, що «молодомузівці» нічого нового не вносять у літературу.

У проповідях «молодомузівців», зазначав далі О. Маковей, «дещо і нам зрозуміле (адже і ми всі не против добра і краси), а дещо містичне, неясне, або і грубе, ординарне, хоре, шпитальне», але все разом жодним чином не може бути «новою красою». Бо що в ній красне – се не нове, а що нове – то не красне. Це звичайний натуралізм, давній в інших народів, поданий на стіл якщо не як натуралізм, то як «думки і краса з того сьвіта, що існує поза нашим розумом».

Однак найбільше О. Маковей непокоїло те, що «всякі прибільшування чи то в бік той, що вся краса т і л ь к о у сьвіті золотих зір – всякі такі переборщені вигадки скриплюють здоровий “хлопський ро-

зум"», який «ще у нашого загалу не пропав під впливом велико-паньських сальонів або душних шиночків та задимлених каварень...».

Критик навіть не намагався знайти якісь позитивні риси в естетиці «молодомузівців», які у майбутньому могли б сприяти розвитку української літератури. Для нього було важливим лише повторити вже затерту думку, що письменник має служити суспільству, а не мистецтву, і застерегти, щоб переборщені вигадки у творах авторів «Сьвіту», себто «молодомузівців», не скривлювали здоровий «хлопський розум».

Як бачимо, нові художньо-естетичні пошуки «молодомузівців» не знайшли підтримки й розуміння як широкого загалу, так і серед представників інтелігенції, серед якої був також відомий письменник і літературознавець О. Маковей, виступаючи під криптонімом О. Ст., тож можемо стверджувати, що саме нова естетика в творах майбутніх членів «Молодої Музи» і була справжньою причиною зменшення передплати та зміни напрямку «Сьвіту».

Проте співпраця «молодомузівців» зі «Сьвітом» у 1906 р. і її невтішне завершення, як не парадоксально це звучить, суттєво і позитивно вплинули на подальший розвиток самого літературного об'єднання «Молода Муза» й української літератури загалом. Його члени наприкінці 1906 р. створили однойменне видавництво, яке випустило у світ книгу В. Пачовсько-

го «Жертва штуки» саме під маркою «Молодої Музи» (Львів: Накладом Олени Калитчук, 1906. 47 с.). На останній сторінці цього видання містилися заява, яка є фактично першою офіційною декларацією літературної групи і яка офіційно засвідчує дату її утворення, у ній названо також усіх її учасників.

«Зривали ся ми кілька разів до лету, – йшлося в заяві, – та за кожним разом відчували, що наш розмах не зовсім свободний. Так було і з останньою пробою, літературним видавництвом "Сьвіт". Тяжкою працею двигнули ми його понад рівень звичайних проб, але під напором грубої руки видавця ми приневолені лишити "Сьвіт", не маючи в нім своєї волі і свободи. Та на шгурт остане нерозбитий! Зав'язуем нове видавництво "Молода Муза". Видавати мемо тільки оригінальні твори молодих письменників і будуть виходити вони збірками в довільнім часі... Львів 7 жовтня 1906 р.».

Під заявою підписалися В. Бирчак, П. Карманський, Б. Лепкий, О. Луцький, В. Пачовський, С. Твердохліб, С. Чарнецький і М. Яцків.

Наступного року О. Луцький опублікував у «Ділі» (в ч. 249 за 18 листопада 1907 р.) статтю «Молода Муза», а вже у ч. 263 «Діла» за 6 грудня 1907 р. з'явилася відповідь на неї І. Франка п. н. «Маніфест "Молодої Музи"». За твердженням Ю. Луцького, І. Франко безпідставно назвав статтю О. Луцького маніфестом «Молодої Музи», бо в дійсності це був не маніфест, а публіка-

ція одного з її членів. У ній, зазначав Ю. Луцький, «висловлені основні погляди Остапа Луцького на сучасну літературу; їх поділяли не тільки його друзі-молодомузці, але й інші молоді письменники з усієї України» [1968, с. 7]. Але це вже інша історія, яка торкається радше генези «Молодої Музи». З віддалі часу, у 30-х рр. ХХ ст., і самі «молодомузівці» зовсім інакше оцінювали ситуацію, пов'язану з виданням «Сьвіту» та протистоянням з письменниками, що були прихильниками інших естетичних канонів. Особливо яскраво це відобразив П. Карманський у циклі публікацій п. н. «Українська Богема (Сторінки вчорашнього)» на шпальтах «Нового Часу» [Карманський, 1935], які стали основою окремого видання під однойменною назвою [Карманський, 1936] і насамперед у ХХІ-му розділі «Ми й вони» [Карманський, 1936, с. 110–116]. Так само і М. Рудницький неодноразово не лише підкреслював протистояння «молодомузівців» та опозицію до «старих» [Рудницький, 1936], а й зазначав, що «Молода Муза» вже в 1905 р. вела дискусію, як оживити літературний рух, а в 1906 р. розпочала видавати літературний журнал «Сьвіт», «щоб розбудити новий фермент, впустити у затхлу атмосферу трохи свіжого повітря» [Рудницький, 1937]. І «Молода Муза» таки стала тим новим ферментом, що вже і задекларував, і розвинув новий модерністичний напрям в українській літературі.

Висновки. З'ясувавши особливості функціонування часопису «Сьвіт» (1906–1907) і зміну його редакційної політики та проаналізувавши публікації членів редакційного комітету, майбутніх учасників літературного угруповання «Молода Муза», ми дійшли таких висновків: 1) «молодомузівці» не декларували засад модернізму, однак у їхніх творах були присутні ознаки як модернізму, так і традиційно-рустикального письма, що стало початком протистояння з літераторами старшої генерації виключно на естетичному ґрунті; 2) у часописі «Сьвіт», зокрема в редакційних статтях, відображено нерозуміння і несприйняття широким читацьким загалом і літераторами старшої генерації нових художньо-естетичних пошуків молодих письменників у руслі модернізму, що в майбутньому переросло у конфлікт між поколіннями митців; 3) кардинальна зміни напряму часопису «Сьвіт» спричинилася до заснування видавництва «Молода Муза» 7 жовтня 1906 р. і фактичного створення однойменного літературного угруповання, з яким пов'язаний активний розвиток модернізму на теренах Західної України.

Список використаних джерел

- Дей, О. І. (1969). *Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI–XX ст.)*. Київ, 559 с.
- Ільницький, М. (1995). *Від «Молодої Музи» до «Празької школи»*: [монографія]. Львів, 318 с.

Карманський, П. (1935). Українська Богема (Сторінки вчорашнього). *Новий Час*. Ч. 248, 256, 259, 261, 263, 265, 266, 269, 270, 272, 273, 275–279, 282, 284, 285, 288, 290.

Карманський, П. (1936). *Українська Богема* (Сторінки вчорашнього). З нагоди тридцятьліття Молодої Музи. Львів, 118 с.

Матусяк, А. (2014). Творчість «Молодої Музи» як літературний gesamtkunstwerk українського модернізму. «Чорна Індія» «Молодої Музи»: Антологія прози та есеїстики. Львів. С. 280–328.

Матусяк, А. (2016). *У колі української сецесії* (Вибрані проблеми поетики творчості письменників «Молодої Музи») / Переклад з польської Лесі Демської-Будзуляк. Львів, 404 с.

Рубчак, Б. (1968). Пробний лет / *Остан Луцький – молодомузівець* / зібрав Юрій Луцький; Вступ. ст. Богдана Рубчака. Нью-Йорк. С. 9–43.

Рудницький, М. (1936). Олімп «Молодої Музи» – каварня. (Петро Карманський: «Українська Богема». Сторінки вчорашнього. З нагоди 30-ліття «Молодої Музи», Львів, 1936. 118 с.). *Назустріч*. Ч. 7(55). 1. IV. С. 2–3.

[Рудницький, М.]. (1937). Наш літературний рух у 1905 році. *Діло*. Ч. 50. 7 берез. С. 11. Підп.: м. р.

Степняк, М. (1933). Поети «Молодої Музи». *Червоний Шлях*. Ч. 1. С. 147–196. Републікація: «Чорна Індія» «Молодої Музи»: Антологія прози та есеїстики. Львів. 2014. С. 236–279.

(1958). *Осип Маковей: бібліогр. покажчик* / склав О. П. Куц. Львів, 155 с.

(1968). *Остан Луцький – молодомузівець* / зібрав Юрій Луцький; Вступ. ст. Богдана Рубчака. Нью-Йорк. С. 7–8.

(2002). *Українські часописи Львова 1848–1939 рр.*: іст.-бібліогр. дослідж. Т. 2: 1901–1919. Львів. С. 252–260.

(2011). *Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст.*: іст.-бібліогр. дослідж. Т. 3: 1906–1911 рр. Львів. С. 135–139.

References

Dey, O. I. (1969). *Slovník ukrajinšykh psevdonimiv ta kryptonimiv (XVI–XX st.)*. [Dictionary of Ukrainian Pseudonyms and Cryptonyms (16th–20th centuries)]. Kyiv, 559 pp. [in Ukrainian].

Ilnytskyi, M. (1995). *Vid «Molodoi Muzy» do «Prazkoi shkoly»* [From the “Young Muse” to the

“Prague School”]: [monohrafiia], Lviv, 318 pp. [in Ukrainian].

Karmanskyi, P. (1935). *Ukrainska Bohema* (Storinky vchorashnoho) [Ukrainian Bohemia (Pages of Yesterday)], *Novyi Chas*, no 248, 256, 259, 261, 263, 265, 266, 269, 270, 272, 273, 275–279, 282, 284, 285, 288, 290. [in Ukrainian].

Karmanskyi, P. (1936). *Ukrainska Bohema* (Storinky vchorashnoho). Z nahody trydtsiatlittia Molodoi Muzy [Ukrainian Bohemia (Pages of Yesterday). On the occasion of the thirtieth anniversary of the Young Muse], Lviv, 118 pp. [in Ukrainian].

Matusiak, A. (2014). *Tvorchist «Molodoi Muzy» yak literaturnyi gesamtkunstwerk ukrainskoho modernizmu* [The work of “Young Muse” as a literary gesamtkunstwerk of Ukrainian modernism], «Chorna Indiiia» «Molodoi Muzy»: Antolohiia prozy ta eseistyky, Lviv, pp. 280–328. [in Ukrainian].

Matusiak, A. (2016). *U koli ukrainskoi setsesii* (Vybrani problemy poetyky tvorchoosti pysmennykiv «Molodoi Muzy») [In the Circle of Ukrainian Secession (Selected Problems of Poetics in the Creativity of the Writers of “Young Muse”)] / Pereklad z polskoi Lesi Demskoi-Budzuliak, Lviv, 404 pp. [in Ukrainian].

Rubchak, B. (1968). *Probnii let* [Trial flight] / *Ostap Lutskyi – molodomuzivets* / Zibrav Yurii Lutskyi; Vstupna stattia Bohdana Rubchaka [Ostap Lutsky – the member of Moloda Muza / Compiled by Yuriy Lutsky; Introductory article by Bohdan Rubchak], New York, pp. 9–43. [in Ukrainian].

Rudnytskyi, M. (1936). Олімп «Молодої Музи» – каварня. (Петро Карманський: «Українська Богема». Сторінки вчорашнього. З нагоди 30-ліття «Молодої Музи» [Olympus of the “Young Muse” – a cafe. (Petro Karmansky: “Ukrainian Bohemia”. Pages of yesterday. On the occasion of the 30th anniversary of the Young Muse)], Lviv, 1936, 118 pp.), *Nazuстріч*, no 7(55), 1.IV, pp. 2–3. [in Ukrainian].

[Rudnytskyi, M.]. (1937). Наш літературний рух у 1905 році [Our literary movement in 1905], *Dilo*, no 50, 7 берез., p. 11. Підп.: м. р. [in Ukrainian].

Stepniak, M. (1933). *Poety «Molodoi Muzy»* [Poets of the “Young Muse”], *Chervoniy Shliakh*, no 1, pp. 147–196. Републікація [Republic]: «Chorna Indiiia» «Molodoi Muzy»: Antolohiia prozy ta eseistyky, Lviv, 2014, pp. 236–279. [in Ukrainian].

(1958). *Osyp Makovei: Bibliohr. pokazhchyk / Sklav O. P. Kushch [Osyp Makovey: Bibliographic index] / Compiled by O. P. Kushch*, Lviv, 155 pp. [in Ukrainian].

(1968). *Ostap Lutskyi – molodomuzivets / Zibrav Yurii Lutskyi; Vstupna stattia Bohdana Rubchaka [Ostap Lutsky – the member of Moloda Muza / Compiled by Yuriy Lutsky; Introductory article by Bohdan Rubchak]*, New York, pp. 7–8. [in Ukrainian].

(2002). *Ukrainski chasopysy Lvova 1848–1939 rr: ist.-bibliohr. doslidzh. [Ukrainian periodicals of Lviv 1848–1939: historical-bibliographic research]*, vol. 2: 1901–1919, Lviv, pp. 252–260. [in Ukrainian].

(2011). *Ukrainska presa v Ukraini ta sviti XIX–XX st.: ist.-bibliohr. doslidzh. [Ukrainian press in Ukraine and the world in the 19th–20th centuries: historical and bibliographical research]*, vol. 3: 1906–1911 rr., Lviv, pp. 135–139. [in Ukrainian].

Vasyl Gabor

PhD in Philology,
Senior Research Fellow,
Senior Researcher of the Research
Institute for Press Studies
Vasyl Stefanyk National Scientific Library
of Ukraine in Lviv
(Lviv, Ukraine)

THE JOURNAL «SVIT» OF MOLODA MUZA (1906–1907): A DECLARATION OF MODERNISM VS. THE REALITY OF TRADITION

The article examines the specific features of the journal «Svit» (1906–1907), the shifts

in its editorial policy, and their influence on the work of the editorial board members – future participants of the literary group Moloda Muza (Young Muse). It addresses the declaration of modernist principles by the members of Moloda Muza in the context of their opposition to traditional-rustic writing and the authors of the older generation. The study reveals that the radical change in the journal's orientation, along with the rejection of the members of Moloda Muza new modernist artistic and aesthetic pursuits by the broader readership and older-generation writers, prompted the young artists to establish the Moloda Muza publishing house on October 7, 1906. This event effectively marked the founding of the literary group of the same name, which played a key role in the development of modernism in Western Ukraine. Based on the analysis of publications, it is shown that although the members of Moloda Muza did not formally declare modernist principles, their works featured both modernist traits and elements of traditional-rustic writing, thus initiating an aesthetic conflict with the older generation of writers. Editorial articles in the journal reflect the incomprehension and rejection of the young authors' new artistic pursuits by their senior counterparts, a dynamic that would later evolve into a full-fledged generational conflict among artists.

Keywords: the members of Moloda Muza, older generation of artists, modernism, tradition, aesthetic confrontation, "literary polemics", "criticism", "Ukrainian periodicals".